

(א) צ"ב ז', ט' לעיל עג: [לקמן קט], א) [מוספתא דמכות פ"ד, ט'] ד' נדרים לה: מור כד. נגעים פי"ד [מ"ב, ט] [סומא דמילתא שקי כותב לה וכו' לתא במשנה לך שפיר גרסינן דתילא הוא חוס' כמכות פי"ד ע"ש, א) ועי' תוס' יבמות ק"ו, ד"ה בית הלל ותוס' כמכות גג, ד"ה שאין, א) מוספתא דמכות פי"ד, ח) [מוספתא דמכות פי"ד, ט] [לקמן קיד: וסס הגי' משכנו ומת שומטו כי וכו' גי' הגר"י ע"ך שמת א' וע"ש ב"ש"י, א) פי' הוא כד אחא גאון ויש גרסינן כד אחא רש"י, ט) ועי' מהרי"ם ורש"י ורש"א,]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג לה בת"כ, י"ב בפרשה תלוע במגילת מואב סוף פי"ד: (ב) בא"ד אחריו דאית כ"ל ואת א' ממק: (ג) תוס' ד"ה ה"ג במוספתא דמכות פי"ד חס:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה א"ל, א"ל כו. י"ב ורמ"ה חולק:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קד.

משכחה לה זין בחירות וזין בקבלנות. בזמן יש לומר לקצור יקצור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון בחירות. וגבי יבש המעיין אם אמר חכור לי שדה [צית] שלחין זו כי היכי דבחירות כי יבש המעיין מנכה לו הכי נמי בקבלנות אם קבלה בשליש ולמחצה הכל לפי מה שנספד: **מכאן ואילן ר'.** כל אחת אפרשה במקומה: **שמה בעלמא.** כך היא נקראת אבל לא בשביל המעיין העליתי בחירותך: **לפך.** חזי כור לפי חשבון סתמים בחצר המשכן. חמשים על חמשים הוא בית סאה: **אע"פ שאין זו גפנים גרסינן.** וגבי פרדס **אע"פ שאין זו רמונים גרסינן:** אמר לו מחכיר לחוכר. שדה בית השלחין אני מחכיר לך יכול לומר שמה בעלמא אמרי: **מתני' הוצירה.** שלא חרשה ולא זרעה: **שמן אוסא.** כגון בקבלנות שקבל למחצה ולשליש ולרביע אבל בחכירות לא שייכא הא דמאי שמיין איכא חכירותו יתן לו: **אם אוכיר.** אעשה נורה: **ולא אעביד.** ולא אעשה זה פעולה הראויה לה: **גבי' דורש לשון הדין.** שהרגילו הדייטות לכתוב שלא כתקנת חכמים היה דורש הלשון לפסוק דין אחריו: **אדם מביא קרבן עשיר על אשמו.** שהוא חייב בקרבן ליתתה וזרעתה ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא אין לה כלום ומיפטור בקרבן עני: **כל הקרבנות שהיא חייבת.** שלא בגדו ולדבר כגון קרבן זיבתה ואשם וחטאת שעליה: **ה"ג לה (א) בת"כ א"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב בהן שכן הוא כותבם לו אחריו (ט) דאיסא לי עלך מן קדמת דנא.** והכי פירושה לפיכך אם גירשה ונתן לה כמותה ועדיין קרבנותיה עליה אינו חייב בהן שכן כותבת לו בזמן השוכר שכותבת לו על קבלת כמותה המקבלת כמותתו ואחריו דאית לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות שהיה לי עליך מלפני היום הזה. ולשון הספריס איני יודע לפרשו כראוי: **כדכתיב אמן.** שכותבין להן ביום אירוסין: **לכשתכנסו לחופה.** וקדושיהן ע"מ כן ולא חלו קדושין בה עד שתיכנס לחופה והרי חטופה קודם לכן: **לא ימשכנו.** ע"י שליח בית דין במשכון שהוא יתר על חובו: **שך הוא כותב לו שמומסא דאיש לך עלי כל קבל דינא.** אם משיב לו את העבט לזמן מרובה שמיין את המשכון וכותב לו זה בשטר יהיו לך כל תשלומין עלי ליפרע ממני דמי משכון זה ואם משכנו יותר על חובו נמאל גובה שלא כדין: **טעמא דכתב ליה הכי.** כלומר למה ליה למיכתב ליה והאמר ר' יוחנן משכנו והשיב לו את העבט ומת הלואה שומטו המלוה מעל בניו ולא הו כשאר מטלטלי דיתמי

דלא משתעבדי לבעל חוב דכיון דמשכניה קנייה כי דידיה לגוביננא: אהני

אזי כירוש הוא אי כלוקח הוא ואין המלוה מוציא מיד הבעל אזי כירוש הוא ומוציא אלא בנכסים שהנכסה לו אבל מנכסיה הבעל פשיטא דלא גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו לזורך מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראיה דבר פשוט הוא דאל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך לאיצוד ותחייבונו ק' מנה בכל יום אבל בזמירות אין לחוש שתדור ותפסידו וצנדרים וצנדרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפקדת לו כמה וכמה דאפילו יוכל להפך דחשיב כדברים שזינו לזניה משום הפסד ממונו יש לחוש שמה תדור ותפרע קודם שישמע ואפילו ישמע וימנין דמיטרת דלאמר צנדרים צ"פ נערה (ק"ד ע"ג). ודלא א' כרז אחא שהורה שהבעל חייב לפרוע חובת אשתו שלוחה קודם שנשאה מכה דר' יהודה דהכא: **לא ימשכנו יותר מחובו.** א' דאף על גב דאין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו: **טעמא דכתב ליה הכי** והא אמר רבי יוחנן ב"ר. ומימה והא כיון דדריש לשון הדין אפילו לא כתב נמי דפרשישית לעיל ומאי פריך לרבי יוחנן וי"ל דאם איתא דרבי יוחנן דלאמר שומטו מעל גבי בניו אהני

דאפשר לאתויי ברווא. וא"ת אפילו לא אפשר נמי אמאי מנכין לו דכיון דלא יבש נהרא רבה מו לא הוא מכת מדינה וי"ל דנקט האי טעמא לאשמועינן דאפילו יבשו נמי שאר יאורי שדות אחרים דהשתא הוא מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה לו כיון דאפשר לאתויי בדיוולא מנהרא רבה דדוקא באלהה חגב או נשדפה שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי בחכירות לא היה צריך לטעם זה אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר אכל משום קבלנות אינטיריך שלא יוכל לומר לא אתעסק בה ואפ"ה לא אשלם במיטבא לפי שאינו מחוייב להביא מנהרות אחרים הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר דלא יבש נהרא רבה ומאי לאתויי בדיוולא ולכן מחוייב לעשות בקבלנות: **הני תרי מתני' קמייחא איתגהו בין בחכירותא ב"ר. ואע"ג דכסס שחולקין בתצוהא ליתא בחכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו רישא מיידי זין בחכירות זין בקבלנות: אידי' ואידו דאמר ליה מחכיר לחובר. לכהורה משמע דצ"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו האי טעמא מדלא קאמר אדי ואדי זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר ליה מחכיר לחובר [א] אבל אי אפשר לומר כן דהא מתני' דצ"ל חוכר למחכיר איירי דקתני א"ל חכור לי שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא נקט מחכיר לחובר דה"ה חוכר למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח קפידא במחכיר לחובר קאמר רבינא דבמחכיר לחובר נמי הוה קפידא צכה"ג דאיירי ממני:** **היה דורש לשון הדין.** לשונות שלא תיקנו חכמים לכתוב אלא הדיוטות הורגלו לכותבן אלא דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב דאי דוקא כשכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה דהא לאו אסמכתא היא: **הכי גרסינן במוספתא דמכות (א) אדם מביא קרבן עשיר על אשמו וכן כל קרבנות שהיא חייבת קודם לכן ואפילו קרבן קטוע שאינו בעולה יודר (יודר דב.) ולא אמרינן דאע"פ שנשאת לעשיר עמיה היא דמה שקנתה אשהקנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת מביא עליה (נדרים לה) משכנו והשיב לו המשכון ומת. לזה לאחר שהשיב לו את העבט, שומטו. מלוה, מעל גבי בניו. ואין נעשה אלא כשאר מטלטלים שלהן דלא משתעבדי לבעל חוב. דכיון דמשכניה קנייה (לקמן קיד:).**

עין משפט נר מצוה

א עין בטור ש"ע ח"מ סי' שכה ספיק א ב"ב מהל' מוכרה הלכה ד סמג עשין פ"ד טו"ש"ע ח"מ סי' ר"ח ספיק ז: יא ג ד מיי' שם טו"ש"ע שם ספיק יח: יב ה ו מיי' פ"ה מהל' שפירות הלכה ד סמג עשין פ"ד טו"ש"ע ח"מ סי' שכה ספיק ז: יג ז מיי' שם הלכה יג עשין פ"ד טו"ש"ע ח"מ סי' שכה ספיק ז: יד ה טו"ש"ע ח"מ סי' מב ספיק טו: יז ט מיי' פ"ה מהל' שגגות הלכה ו סמג עשין ר"ט: יח ז מיי' פ"ה מהלכות מלוה ולוה הלכה ו סמג לאורן קפח טו"ש"ע ח"מ סי' ז ספיק יט:

מוסף רש"י

בית כור. לפי חשבון סתמים תולד המשכן (ב"ב א). אדם מביא קרבן עשיר על אשמו. שם היתה עייה ומחייבה קרבן עני ולא ספיקה להביא קרבן עני עד שיסת לו הרי זה מביא קרבן עשיר על אשמו וכן כלל קרבנות שהיא חייבת קודם לכן ואפילו קרבן קטוע שאינו בעולה יודר (יודר דב.) ולא אמרינן דאע"פ שנשאת לעשיר עמיה היא דמה שקנתה אשהקנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת מביא עליה (נדרים לה) משכנו והשיב לו המשכון ומת. לזה לאחר שהשיב לו את העבט, שומטו. מלוה, מעל גבי בניו. ואין נעשה אלא כשאר מטלטלים שלהן דלא משתעבדי לבעל חוב. דכיון דמשכניה קנייה (לקמן קיד:).

אהני

